

організацій такого роду. В Україні процес розвитку цього напрямку гальмується в основному через небажання держави втрачати частину грошей у вигляді пенсійних відрахувань, а також низький ступінь довіри громадян до НПФ, що в свою чергу пов'язано з нестабільністю в державі, а також недовірою до уряду.

Література:

1. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31.12.2017. URL: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/NPF_III.pdf.

2. Норд Г. Л. Порівняльний аналіз функціонування багаторівневих систем пенсійного забезпечення в країнах ЄС та можливості їх запровадження в Україні. Наукові праці, Економіка. 2010. № 126. С. 47-53.

3. Бондарук І. С. Досвід Сполучених штатів Америки у сфері пенсійного забезпечення. Вісник Черкаського університету. 2010. № 177. С. 130-138.

Оксана ПАВЛЮС

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н. ст. викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Петрушка О. В.

ОЦІНКА СТАНУ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УКРАЇНІ

Праця є основою життєдіяльності людини як індивіда і члена суспільства, вона безпосередньо впливає на формування і розвиток суспільних відносин. Тим не менш, виникає багато ризикових ситуацій різного характеру, під час яких можуть постраждати чи навіть загинути працівники. З огляду на це, найважливішим завданням будь-якої демократичної держави є створення найбільш сприятливих умов для плідної праці та її охорони, здійснення соціального захисту, охорони життя та здоров'я громадян у процесі їхньої трудової діяльності [1].

Діюча в Україні система страхування від нещасних випадків на виробництві залишається не дуже ефективною. Страхові платежі недостатньо пов'язані з рівнем нещасних випадків на підприємствах, а тому не впливають на їх зменшення. При цьому значна зношеність обладнання та загальний низький рівень охорони праці на підприємствах України обумовлюють високий рівень виробничого травматизму.

Однією з проблем є нелегальне працевлаштування людей. Це прямий шлях до приховування нещасних випадків на виробництві та втрата можливості отримання працівниками в разі травмування страхових виплат та різних медичних та соціальних допомог від Фонду соціального страхування.

За 9 місяців 2018 року робочими органами виконавчої дирекції Фонду зареєстровано 3 549 (з них 260 – смертельно) потерпілих від нещасних випадків на виробництві, на яких складено акти за формою Н-1. У порівнянні з 9 місяцями 2017 року, кількість страхових нещасних випадків зменшилась на 2,3 % (з 3 631 до 3 549), кількість смертельно травмованих осіб збільшилась на 6,1 % (з 245 до 260) [2].

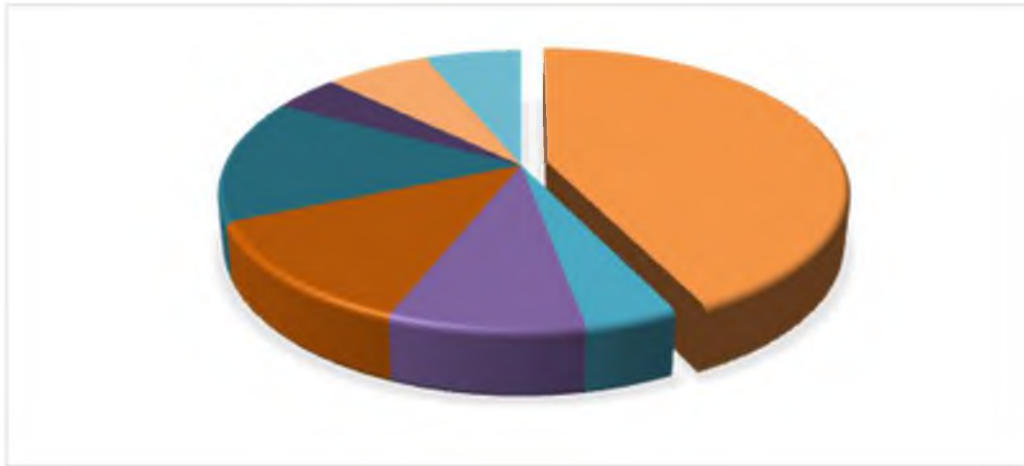

Рис. 1 Діаграма кількості нещасних випадків по регіонах України за 9 місяців 2018 року *

* Джерело: розроблено автором на основі [2].

Найбільше за 9 місяців 2018 року травмувалися робітники таких професій: водій автотранспортних засобів (147), гірник очисного забою (99), прохідник (76).

Серед причин нещасних випадків переважають:

- організаційні – 66,7 % (2 368) нещасних випадків;
- психофізіологічні – 21,1 % (749) нещасних випадків;
- технічні причини – 12,2 % (432) нещасні випадки.

Кількість професійних захворювань зменшилась на 12,7 %, або на 192 захворювання (з 1 506 до 1 314).

Основними обставинами, внаслідок яких виникли професійні захворювання, за 9 місяців 2018 року є: недосконалість механізмів та робочого інструменту – 25,4 %, недосконалість технологічного процесу – 18,4 % та неефективність роботи засобів індивідуального захисту – 15,1 % від їх загальної кількості.

Щоб зменшити кількість нещасних випадків на виробництві, необхідно в першу чергу створити хороші умови праці, які забезпечуються роботодавцями. Проте, за єдиною ставкою 22% роботодавці взагалі не зацікавлені покращувати рівень безпеки на виробництві та інвестувати в створення гідних умов праці своїх робітників. Якщо рівень виробничого травматизму і ризиковість умов праці не впливають на ставку ЄСВ, тоді порушуються страхові принципи формування відповідних фінансових джерел. Це не тільки призведе до погіршення стану безпеки праці, але й до дефіциту коштів, особливо враховуючи ступінь виробничого травматизму в Україні [3].

Світова практика здійснення соціального страхування від нещасних випадків показує, що визначення тарифу страхування на кожен рік в країнах, де проводиться таке страхування, відбувається відповідно до віднесення галузі економіки до класу професійного ризику на основі показників попереднього періоду (від 1 до 6 років) [3]. В Україні досліджені аналітичні дані за попередні періоди ніяк не впливають на зміну розміру ЄСВ.

Також варто додати спосіб застосування страхового тарифу для визначення страхового внеску. У недержавному страхуванні при визначенні страхової премії базою нарахування є страхова сума. Страхова сума виступає індикатором розміру зобов'язань страховика за кожним договором, в межах якого здійснюється страхова виплата. У державному страхуванні від нещасних випадків на виробництві базою для нарахування ЄСВ є фонд оплати праці застрахованої особи. У цьому виді соціального

страхування поняття «страхова сума» як обмежувач можливих страхових виплат не застосовується.

В сучасних умовах, існує нагальна необхідність шукати структурні рішення і нові методи забезпечення населення страхуванням від нещасних випадків. Тож, одним з перспективних напрямів удосконалення страхування від нещасних випадків можна визначити включення приватного сектора для створення та залучення інвестицій, фінансування, зниження витрат, а також надання страхових послуг зі страхування від нещасних випадків на якісно вищому рівні. Створення в Україні ефективної системи страхування від нещасних випадків неможливе без удосконалення її фінансового забезпечення на основі безумовного дотримання страхових принципів функціонування цієї системи.

Отже, виходячи з економічної сутності соціального страхування, страховий випадок не повинен бути наслідком погіршення добробуту громадян, пов'язаний з їх життям, здоров'ям та працездатністю.

Література:

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 11.10.2018 № 1105-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

2. Офіційний веб-портал Фонду соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>.

3. Гаманкова О.О. Фінансування страхування від нещасних випадків в Україні/ О.О. Гаманкова, С.А. Шимків // Науковий вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Економіка. – № 3 (180). – 2016.

Віталій ПАРАЦІЙ

студент факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н. ст. викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Петрушка О. В.

РОЗВИТОК НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ І УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Необхідність реформування пенсійного забезпечення викликана низкою об'єктивних факторів: економічних, демографічних, соціально-політичних. Сьогодні ця проблема є особливо актуальною у багатьох країнах світу, незалежно від рівня економічного розвитку, що обумовлено старінням населення, зміною його вікової структури, ускладненням економічної ситуації. Недержавні пенсійні фонди почали створюватись в Україні лише у 2004 році після прийняття Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [1]. Тому, актуальними питаннями сьогодення є розвиток недержавного пенсійного страхування у нашій країні та успішне функціонування таких фінансових установ, як недержавні пенсійні фонди (НПФ).

Виступаючи одними з найактивніших суб'єктів світового ринку капіталу, НПФ здійснюють довгострокове інвестування, трансформуючи вільні кошти підприємств і домогосподарств у інвестиції, що сприяє економічному зростанню [2, с. 4]. На сьогодні основними перешкодами для розвитку даного виду соціального страхування є наступні:

- низька інформованість громадян стосовно інститутів недержавного пенсійного забезпечення;
- недовіра населення;